

Lainvalmisteluosasto

10.06.2005

SuV viite: E 43/2005 vp

Eduskunta
Suuri valiokunta

**KOMISSIION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE
RIKOSOIKEUDELLISTEN PÄÄTÖSTEN VASTAVUOROISESTA TUNNUSTAMISESTA JA
JÄSENVALTIOIDEN VÄLISEN LUOTTAMUKSEN LUJITTAMISESTA**

Ohessa lähetetään perustuslain 97 §:n mukaisesti eduskunnan suurelle valiokunnalle tiedoksi ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamisesta”.

Ylijohtaja

Pekka Nurmi

Liitteet: Muistio 10.6.2005
COM(2005) 195 final
SEC(2005) 641

Rikos- ja prosessioikeuden yksikkö

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE RIKOSOIKEUDELLISTEN PÄÄTÖSTEN VASTAVUOROISESTA TUNNUSTAMISESTA JA JÄSENVALTIOIDEN VÄLISEN LUOTTAMUKSEN LUJITTAMISESTA

Yleistä

Komissio on antanut 19 päivänä toukokuuta 2005 neuvostolle ja Euroopan parlamentille tiedonannon, joka koskee rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroista tunnustamista ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamista [COM(2005) 195 final ja SEC(2005) 641].

Neuvosto ja komissio hyväksyivät Tampereella kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisen vastavuoroista tunnustamista koskevan ohjelman lähes viisi vuotta sitten. Vastavuoroisen tunnustamisen periaate on sisällytetty perustuslakitekstiin ja sen sisältö olennaisilta osin on vahvistettu myös Haagin ohjelmassa. Tiedonannossa komissio esittää ajatuksiaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttamisesta ensimmäisten kokemusten pohjalta. Lisäksi komissio esittää ajatuksiaan toimenpideohjelmasta, jonka tavoitteena on jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittaminen.

Tiedonanto on osa komission yleisiä toimia toimenpidesuunnitelman toteuttamiseksi Haagin ohjelman täytäntöönpanoa varten. Tiedonannossa esitetään yleiset suuntaviivat tulevaisuudeksi vuodeksi ja painotetaan erityisesti ensimmäistä täytäntöönpanovaihetta (2005-2007) sekä otetaan huomioon se, että väliaikaistarkistus on tarpeen siinä vaiheessa, kun perustuslaki tulee voimaan. Erityisesti tiedonannossa käsitellään vastavuoroista tunnustamista koskevan ohjelman niitä osioita, joita ei ole vielä pantu täytäntöön.

Pääasiallinen sisältö

Tiedonannon sisältö on jaettu vastavuoroista tunnustamista ja keskinäisen luottamuksen lujittamista koskeviin jaksoihin.

Vastavuoroisen tunnustamisen periaate

Tiedonannossa todetaan, että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttaminen on ollut yksi Euroopan unionin tärkeimmistä ja samalla lupaavimmista toiminta-alueista rikosoikeuden alalla. Tiedonannon vastavuoroista tunnustamista koskeva jakso on jaettu edelleen kahteen osaan, vastavuoroisen tunnustamisen rikosoikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa ja lopullisten tuomioiden vastavuoroisen tunnustamisen. Rikosoikeudenkäyntiä edeltävään vaiheeseen kuuluu vastavuoroisen tunnustamisen periaate ja todisteiden hankkiminen sekä ilman vapaudenmenetystä toteutettavien esitutkintaan liittyvien valvontatoimien vastavuoroisen tunnustamisen. Lopullisten tuomioiden vastavuoroiseen tunnustamiseen sisältyy keskinäinen tiedottaminen tuomioista, ne bis in idem -periaate, muissa jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden huomioon ottaminen rikosprosessissa ja tuomioiden täytäntöönpano sekä oikeudenmenetysten vastavuoroisen tunnustamisen.

Vastavuoroisen tunnustamisen rikosoikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa

Haagin ohjelmassa neuvostoa on kehoitettu hyväksymään todisteiden luovuttamismääräystä koskeva ehdotus vuoden 2005 loppuun mennessä. Todisteiden luovuttamismääräys ei kata kaikkia tarvittavia todistelukeinoja. Vastavuoroista tunnustamista koskevien välineiden tulisi kattaa myös sellaiset

tutkintatoimet kuin epäiltyjen, todistajien ja asiantuntijoiden kuulemiset ja pankkitilien valvonta tai puhelinkuuntelu. Komission mukaan lopullisena tavoitteena on luoda yksi säädös, joka helpottaisi kaikenlaisten rikosasioihin liittyvien todisteiden etsimistä unionin alueelta. Komissio suosittelee tiedonannossa, että kaksoisrangaistavuuden periaatetta ei noudatettaisi silloin, kun kyse on todisteiden hankinnasta. Todisteiden hankkimisessa olisi noudatettava kunkin jäsenvaltion vastaavia tutkimuksia koskevaa kansallista lainsäädäntöä tai päätöksen antaneen jäsenvaltion selkeästi ilmoittamia muodollisuuksia ja menettelyjä. Todisteiden hankinnan vähäisenkin yhdenmukaistamisen pitäisi tiedonannon mukaan helpottaa alueelta laillisesti hankitun todistusaineiston käyttämistä toisen jäsenvaltion tuomioistuimessa. Sen lisäksi, että laaditaan uusi säädös, joka koskee keskinäistä tunnustamista todisteiden hankinnassa, on sovittava, miten keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn yleissopimuksen sekä siihen liitetyn, vuoden 2001 pöytäkirjan, muut säännökset muotoillaan uudelleen eurooppalaiksi tai – puitelaiksi perustuslain tultua voimaan. Lisäksi ongelman muodostaa erot jäsenvaltioiden oikeus- ja poliisiviranomaisten toimivallassa. Komissio ilmoittaa tiedonannossa esittävänsä tähän ongelmaan liittyvät ehdotuksensa lainvalvonta-alaa koskevien tietojen saatavuusperiaatteen toteutumisen yhteydessä.

Komissio on julkaissut elokuussa 2004 vihreän kirjan ilman vapaudenmenetystä toteutettavien esitutkintaan liittyvien valvontatoimien vastavuoroisesta tunnustamisesta. Tiedonannossa komissio ilmoittaa laativansa säädösehdotukset vuonna 2005 sen jälkeen, kun kuulemismenettely on saatu päätökseen.

Lopullisten tuomioiden vastavuoroinen tunnustaminen

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltaminen aiheuttaa sen, että yhdessä jäsenvaltiossa annettu lopullinen tuomio saa toisissa jäsenvaltioissa aikaan useita vaikutuksia. Tuomioiden vastavuoroisen tunnustamisen edellytyksenä on, että niihin liittyvien tietojen välitys sujuu hyvin jäsenvaltioiden välillä. Haagin ohjelmassa, samoin kuin 25.–26. päivinä maaliskuuta 2004 pidetyn Eurooppa-neuvoston päätelmissä, komissiota on kehoitettu esittämään ehdotuksensa ”kansallisten rekistereiden tuomioita ja oikeudenmenetyksiä koskevien tietojen vaihdon lisäämisestä, jotta neuvosto voisi hyväksyä ne vuoden 2005 loppuun mennessä”. Komissio on julkaissut tammikuussa 2005 rikostuomioita koskevan tietojenvaihdon keskeisiä ongelmia käsittelevän valkoisen kirjan. Tiedonannossa komissio toteaa, että tätä koskevia ehdotuksia on tarkoitus esittää vuoden 2005 kuluessa neuvostossa käytyjen alustavien keskustelujen pohjalta.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 50 artiklan mukaan ”ketään ei saa tutkia uudelleen tai rangaista oikeudenkäynnissä rikoksesta, josta hänet on jo unionissa lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi lain mukaisesti”. Perusoikeuskirjan nojalla *ne bis in idem* -periaatetta voidaan soveltaa koko unionin alueella. Tiedonannossa komissio ilmoittaa laativansa vihreän kirjan vuonna 2005 sekä säädösehdotuksen vuonna 2006 koskien kysymyksiä periaatteen soveltamiseen liittyvistä toimenpiteistä ja toimivaltaristiriidoista.

Komissio on hiljattain tehnyt puitepäätösehdotuksen tuomioiden huomioon ottamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. U-kirjelmä toimitetaan eduskunnalle lähiaikoina. Ehdotuksen mukaan pääsääntö on, että kukin jäsenvaltio pitää toisessa jäsenvaltiossa annettua tuomiota samanarvoisena aiemman kansallisen tuomion kanssa. Uudella ehdotuksella katsotaan olevan suuri vaikutus vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamiseen lopullisiin tuomioihin.

Yhdessä jäsenvaltiossa annettu tuomio on voitava panna täytäntöön kaikkialla Euroopan unionin alueella. Komissio on käynnistänyt huhtikuussa 2004 kuulemismenettelyn rikosoikeudellisten seuraamusten lähentämisestä, vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kyseisistä asioista laaditun vihreän kirjan perusteella. Itävalta, Ruotsi ja Suomi ovat tehneet aloitteen, jossa esitetään, että toisessa jäsenvaltiossa annettu vankilatuomio voitaisiin panna täytäntöön tuomitun kansalaisuus- tai asuinvaltiossa. Mainingissa aloitteessa ei kuitenkaan käsitellä ilman vapaudenmenetystä toteutettavia toimenpiteitä, ehdollista rangaistusta tai mahdollisia olosuhteita, joissa ehdollinen rangaistus voidaan

kumota toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion perusteella. Tiedonannon mukaan komissio antaa näitä kysymyksiä koskevat säädösehdotukset vuonna 2007.

Rikostuomiot johtavat usein oikeuksien menettämiseen (esim. oikeus työskennellä lasten parissa, osallistua julkisia hankintoja koskeviin menettelyihin, ajaa autoa jne.), jotka jäsenvaltiosta riippuen perustuvat joko säädöksiin, tuomioistuinten päätöksiin tai hallinnollisiin määräyksiin. Oikeuksien menetykset ovat hyvin erilaisia ja niitä koskevien tietojen välittäminen on vaikeaa. Komissio suosittelee tiedonannossa yleisesti, että oikeudenmenetyksiä koskevasta lähestymistavasta päätettäisiin rikoslajeittain. Tiedonannon mukaan komissio antaa vuonna 2005 tiedonannon tästä asiasta. Asian alakohtainen valmistelu jatkuu vuonna 2006, jolloin annetaan ehdotus ajokiellon vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Keskinäisen luottamuksen lujittaminen

Tiedonannossa todetaan, että keskinäisen luottamuksen lujittaminen on tärkeätä suhteessa vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen onnistumiselle. Tiedonannon keskinäisen luottamuksen lujittamista koskeva jakso on jaettu edelleen keskinäisen luottamuksen lujittamiseen lainsäädäntötoimin ja keskinäisen luottamuksen lujittamiseen käytännön toimenpitein.

Keskinäisen luottamuksen lujittaminen lainsäädäntötoimin

Keskinäisen luottamuksen lujittamiseen lainsäädäntötoimin sisältyy rikosprosessin yhdenmukaistaminen ja aineellisen rikosoikeuden lähentämisen jatkaminen. Rikosprosessia pyritään yhdenmukaistamaan parantamalla takeita rikosasiain käsittelyssä, vahvistamalla syyttömyysolettamaa, luomalla todisteiden hankkimista koskevia vähimmäissääntöjä, pyrkimällä ratkaisemaan ongelma, joka koskee vastaajan poissa ollessa tehtyjä päätöksiä sekä varmistamalla avoimuus toimivaltaisen tuomioistuimen valinnassa.

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltaminen on aiheuttanut muun muassa eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhteydessä monia ongelmia, joista osa voitaisiin ratkaista yhdenmukaistamalla lainsäädäntöä Euroopan unionin tasolla. Vastavuoroisen tunnustamisen kehittämisen yhteydessä voitaisiin komission mukaan harkita myös joitakin aineellisen rikosoikeuden lainsäädäntöjen lähentämiseen liittyviä toimia.

Komissio on tehnyt huhtikuussa 2004 ehdotuksen neuvoston puitepäätökseksi eräistä rikosoikeudellisissa menettelyissä Euroopan unionin alueella noudatettavista oikeuksista. Sen tavoitteena on varmistaa, että rikosoikeudenkäynneissä syytetyinä olevat henkilöt nauttivat kaikissa unionin jäsenvaltioissa määriteltyä ja sovittua vähimmäisoikeusturvaa. Eurooppa-neuvosto on pyytänyt, että puitepäätös hyväksyttäisiin vuoden 2005 loppuun mennessä. Tiedonannon mukaan tulevina vuosina on toteutettava asiaa koskevia toimenpiteitä ja luotava pysyvät puitteet vastavuoroisen tunnustamisen kehittämiseksi. Toimenpiteitä on toteutettava erityisesti syyttömyysolettaman, rikostodisteiden hankinnan ja vastaajan poissa ollessa tehtyjen päätösten osalta.

Syyttömyysolettaman osalta tiedonannossa todetaan, että komissio julkaisee vuonna 2005 aiheesta vihreän kirjan, jossa määritellään käsitteen sisältö, pyritään vahvistamaan sitä ja määrittämään sen rajat. Vastaajan poissa ollessa tehtyjen päätösten osalta komissio ilmoittaa tiedonannossa julkaisevansa vuonna 2006 vihreän kirjan, jonka jälkeen voidaan antaa säädösehdotuksia havaittujen ongelmien poistamiseksi ja oikeusturvan parantamiseksi.

Todisteiden hankkimista koskevien vähimmäissääntöjen osalta komissio toteaa tiedonannossaan julkaisevansa vuonna 2006 tutkimukseenperustuvan vihreän kirjan, jossa esitetään todisteiden hankkimista ja esittämistä, niiden hyväksyttävyyden edellytyksiä oikeudessa ja mahdollisia poikkeuksia koskevat vähimmäissäännöt.

Kuten aiemmin on jo todettu, komissio julkaisee vuonna 2005 vihreän kirjan, joka käsittelee toimivaltaristiriitoja ja *ne bis in idem* -periaatetta. Siinä ei puututa kansallisiin toimivallan

määritysmenettelyihin vaan ehdotetaan ratkaisuja Euroopan unionissa ilmeneviin toimivaltaristiriitoihin ja pyritään varmistamaan avoimuus toimivaltaisen tuomioistuimen valinnassa.

Tiedonannon mukaan aineellisen rikosoikeuden lähentämistä koskevaa työtä on jatkettava ja pidettävä tavoitteena muiden kuin vangitsemiseen perustuvien rangaistusten käyttöönoton edistämistä unionissa. Huomiota tulisi kiinnittää niiden hyväksytyjen välineiden täytäntöönpanon arviointiin, joiden ensimmäiset tulokset ovat tuottaneet pettymyksen. Rangaistuksia koskevassa vihreässä kirjassa käsitellään ensimmäistä kertaa tarvetta määrittellä oikeushenkilöiden vastuuta tai sakkorangaistusten lähentämistä unionin tasolla. Komissio esittää vihreässä kirjassa esitetyistä asioista puitepäätösehdotuksen vuonna 2007.

Keskinäisen luottamuksen lujittaminen käytännön toimenpitein

Keskinäisen luottamuksen lujittaminen käytännön toimenpitein pitää sisällään tiedonannossa mainitut arviointimekanismien kehittämisen, oikeusalan ammattilaisten verkottumisen edistämisen ja oikeusalan koulutuksen kehittämisen sekä laadukkaan oikeudenkäytön edistämisen.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroista tunnustamista koskevaan periaatteeseen sekä jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamisen kehittämiseen.

Eduskuntaa on informoitu todisteiden luovuttamismääräystä koskevasta puitepäätöksestä kirjelmällä U 4/2004 vp, tuomittujen siirtämistä koskevasta Itävallan, Ruotsin ja Suomen aloitteesta kirjelmällä U 10/2005 vp sekä ehdotuksesta neuvoston puitepäätökseksi eräistä rikosoikeudellisissa menettelyissä Euroopan unionin alueella noudatettavista oikeuksista kirjelmällä U 43/2004 vp. Lisäksi eduskuntaa on informoitu rikostuomioita koskevan tietojenvaihdon keskeisiä ongelmia käsittelevästä valkoisesta kirjasta kirjelmällä E 17/2005 vp sekä rikosoikeudellisten seuraamusten lähentämistä, vastavuoroista tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta vihreästä kirjasta kirjelmällä E 52/2004 vp. Uusien ehdotusten vireille tulon myötä valtioneuvosto tulee ottamaan näihin ehdotuksiin kantaa sekä informoimaan eduskuntaa.

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 31. toukokuuta 2005 (01.06)
(OR. fr)**

9513/05

COPEN 94

SAATE

Lähettäjä: Euroopan komission pääsihteerin puolesta Patricia BUGNOT, johtaja
Saapunut: 20. toukokuuta 2005
Vastaanottaja: Javier SOLANA, pääsihteeri, korkea edustaja

Asia: Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille:
Tiedonanto rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisesta
tunnustamisesta ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamisesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena komission asiakirja – KOM(2005) 195 lopullinen

Liite: KOM(2005) 195 lopullinen

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 19.5.2005
KOM(2005) 195 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Tiedonanto rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamisesta

{SEC(2005) 641}

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Tiedonanto rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamisesta

1. JOHDANTO

1. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta pidettiin vuonna 1999 Tampereella kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa Euroopan oikeusalueen rakentamisen peruskivenä, se sisällytettiin perustuslakitekstiin ja sen oleellinen sisältö vahvistettiin Haagin ohjelmassa, jossa periaatteen soveltaminen kytketään jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lisäämiseen.
2. Neuvosto ja komissio hyväksyivät Tampereella kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisen vastavuoroista tunnustamista koskevan ohjelman lähes viisi vuotta sitten. Tässä tiedonannossa esitetään komission ajatuksia vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttamisesta ensimmäisten kokemusten pohjalta ja toimenpideohjelmasta, jonka tavoitteena on jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittaminen.
3. Tämä tiedonanto on osa komission yleisiä toimia toimenpidesuunnitelman toteuttamiseksi Haagin ohjelman täytäntöönpanoa varten. Tiedonannossa esitetään yleiset suuntaviivat tulevaisuudeksi vuodeksi (ks. SEC(2005)641) ja painotetaan erityisesti ensimmäistä täytäntöönpanovaihetta (2005–2007) sekä otetaan huomioon, että väliaikaistarkistus on tarpeen siinä vaiheessa kun perustuslaki tulee voimaan. Koska Haagin ohjelmassa korostetaan Euroopan unionin politiikkojen täytäntöönpanon valvonnan tärkeyttä, arviointien tulosten perusteella tehdään todennäköisesti muutoksia jo vahvistettuihin painopistealueisiin.

2. VASTAVUOROISEN TUNNUSTAMISEN PERIAATTEEN TOTEUTTAMISTA ON JATKETTAVA

4. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttaminen on ollut jo joitakin vuosia yksi EU:n tärkeimmistä ja samalla lupaavimmista toiminta-alueista rikosoikeuden alalla. Vuoden 2000 joulukuussa hyväksyttyä ohjelmaa on nyt sovellettu yli neljä vuotta, ja suunnitelluista toimenpiteistä noin puolet on sellaisia, joiden perusteella on annettu tai ollaan antamassa säädöksiä. Säädöksistä vain eurooppalaista pidätysmääräystä ja jäsenvaltioiden välistä luovutusmenettelyä koskeva puitepätös¹ on niin pitkällä, että määräaika sen saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä on päättynyt.
5. Tässä tiedonannossa käsitellään vastavuoroista tunnustamista koskevan ohjelman niitä osioita, joita ei ole vielä pantu täytäntöön, ja suunnitellaan painopisteitä tuleviksi vuosiksi Haagin ohjelman ja jo toteutettujen toimenpiteiden arviointien pohjalta.

2.1 Vastavuoroinen tunnustaminen rikosoikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa

2.1.1 Vastavuoroisen tunnustamisen periaate ja todisteiden hankkiminen²

6. Haagin ohjelmassa neuvostoa kehoitetaan hyväksymään todisteiden luovuttamismääräystä koskeva ehdotus vuoden 2005 loppuun mennessä. Sen jälkeen kun omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskeva puitepätös³ tehtiin vuonna 2003, tämä ehdotus on

¹ EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1.

² Ks. myös komission vihreä kirja yhteisön taloudellisten etujen rikosoikeudellisesta suojaamisesta ja Euroopan syyttäjän toimien perustamisesta (KOM (2001) 715 lopull., 11.12.2001).

³ EUVL L 196, 2.3.2003, s. 45; saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä 2.8.2005 mennessä.

ensimmäinen tärkeä vaihe vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisessa todisteiden hankintavaiheessa ennen rikosoikeudenkäyntiä. Todisteiden luovuttamismääräys ei kuitenkaan kata kaikkia tarvittavia todistelukeinoja. Vastavuoroista tunnustamista koskevien välineiden tulisi kattaa myös sellaiset tutkintatoimet kuin epäiltyjen, todistajien ja asiantuntijoiden kuulemiset ja pankkitilien tai puhelinlinjojen valvonta. Lopullisena tavoitteena on luoda yksi säädös, joka helpottaisi kaikenlaisten rikosasioihin liittyvien todisteiden etsimistä unionin alueelta. Komission mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltaminen tähän tarkoitukseen tarkoittaa sitä, että tutkimusten johtaminen jäisi päätöksen antaneen valtion vastuulle, sillä päätöstä todistusaineiston hankkimisesta ei voida kyseenalaistaa toimeenpaneuvassa jäsenvaltiossa. Erityisesti tästä syystä komissio suosittelee, että kaksoisrangaistavuuden periaatetta ei noudateta silloin, kun kyse on todisteiden hankinnasta. Todisteiden hankkimisessa on noudatettava kunkin jäsenvaltion vastaavia tutkimuksia koskevaa kansallista lainsäädäntöä tai päätöksen antaneen jäsenvaltion selkeästi ilmoittamia muodollisuuksia ja menettelyjä, kuten 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdassa jo vahvistetaan. Todisteiden hankinnan vähäisenkin yhdenmukaistamisen (ks. kohta 3.1.1.2 jäljempänä) pitäisi helpottaa jäsenvaltion alueelta laillisesti hankitun todistusaineiston käyttämistä toisen jäsenvaltion tuomioistuimissa.

7. Jos vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta aletaan soveltaa todisteiden hankkimiseen, on pohdittava keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn yleissopimuksen⁴ sekä siihen liitetyn, vuoden 2001 pöytäkirjan⁵ tulevaisuutta. Kyseiset asiakirjat eivät vielä ole voimassa, koska niitä ei ole ratifioitu riittävän monessa valtiossa. Sen lisäksi, että laaditaan uusi säädös, joka koskee keskinäistä tunnustamista todisteiden hankinnassa, on sovittava, miten kahden edellämainitun säädöksen muut säännökset muotoillaan uudelleen eurooppalaiksi tai -puitelaiksi perustuslain tultua voimaan.

8. Jo todettuihin ongelmiin on luettava myös erot jäsenvaltioiden oikeus- ja poliisiviranomaisten toimivallassa. Ne voivat hämärtää tämäntyyppisten yhteistyösuhteiden rajoja. Vaikka ne tietysti täydentävät toisiaan, niissä on noudatettava erilaisia sääntöjä. Komissio esittää tähän liittyvät ehdotuksensa lainvalvonta-alaa koskevien tietojen saatavuusperiaatteen toteuttamisen yhteydessä.

2.1.2. *Ilman vapaudenmenetystä toteutettavien esitutkintaan liittyvien valvontatoimien vastavuoroinen tunnustaminen*

9. Komissio julkaisi elokuussa 2004 vihreän kirjan ilman vapaudenmenetystä toteutettavien esitutkintaan liittyvien valvontatoimien vastavuoroisesta tunnustamisesta⁶. Vihreässä kirjassa todetaan, että tutkintavankeuden liiallinen käyttö on yksi syy vankiloiden täyttymiseen ja että kansallisen oikeuden sallimia vaihtoehtoja on usein mahdotonta toteuttaa silloin, kun henkilö asuu toisessa jäsenvaltiossa, sekä esitetään erilaisia ratkaisuja tähän ongelmaan. Komissio laatii säädösehdotukset vuonna 2005 sen jälkeen, kun kuulemismenettely on saatu päätökseen.

2.2. **Lopullisten tuomioiden vastavuoroinen tunnustaminen**

10. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltaminen aiheuttaa sen, että yhdessä jäsenvaltiossa annettu lopullinen tuomio saa toisissa jäsenvaltioissa aikaan useita vaikutuksia. Tähän liittyviä näkökohtia on jo käsitelty paitsi eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhteydessä myös kahdessa puitepäätösehdotuksessa, jotka koskevat vastavuoroisen tunnustamisen

⁴ EYVL C 197, 12.7.2000.

⁵ EYVL C 326, 21.11.2001.

⁶ KOM(2004) 562 lopullinen.

periaatteen soveltamista sakkorangaistuksiin⁷ ja takavarikointipäätöksiin⁸. Monta perusasiaa on vielä kuitenkin selvittämättä.

2.2.1. Keskinäinen tiedottaminen tuomioista

11. Tuomioiden vastavuoroisen tunnustamisen edellytyksenä on, että niihin liittyvien tietojen välitys sujuu hyvin jäsenvaltioiden välillä. Haagin ohjelmassa, samoin kuin 25.–26. maaliskuuta 2004 pidetyn Eurooppa-neuvoston päätelmissä komissiota kehoitettiin esittämään ehdotuksensa ”kansallisten rekistereiden tuomioita ja oikeudenmenetyksiä koskevien tietojen, erityisesti seksuaalirikosten tekijöitä koskevien tietojen, vaihdon lisäämisestä, jotta neuvosto voisi hyväksyä ne vuoden 2005 loppuun mennessä”. Komissio julkaisi tammikuussa 2005 valkoisen kirjan, joka käsitteli rikostuomioita koskevan tietojenvaihdon keskeisiä ongelmia ja jossa valmisteltiin ehdotuksia tietokonepohjaisen tietojenvaihtojärjestelmän perustamisesta. Tätä koskevia ehdotuksia on tarkoitus esittää vuoden 2005 kuluessa neuvostossa käytyjen alustavien keskustelujen pohjalta.

2.2.2. *Ne bis in idem* -periaate

12. Euroopan unionin perusoikeuskirjan 50 artiklan mukaan ”ketään ei saa tutkia uudelleen tai rangaista oikeudenkäynnissä rikoksesta, josta hänet on jo unionissa lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi lain mukaisesti”. Perusoikeuskirjan nojalla *ne bis in idem* -periaatetta voidaan soveltaa koko unionin alueella. Tämä merkitsee edistystä verrattuna Euroopan ihmisoikeussopimuksen pöytäkirjaan nro 7, jonka perusteella periaatetta voitiin soveltaa vain sopimukseen liittyneiden valtioiden alueella.
13. Yhteisöjen tuomioistuin on antanut kaksi merkittävää tuomiota⁹, joissa se täsmentää periaatteen soveltamisalaa Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen perusteella (*ne bis in idem* -periaatteen käyttö ja soveltaminen vahvistetaan yleissopimuksen 54–58 artiklassa). *Ne bis in idem* -periaatteen soveltamiseen liittyvät ensimmäiset toimenpiteet on tehty Kreikan aloitteesta¹⁰. Toimenpiteiden toteuttamista on lykätty sen vuoksi, että ne liittyvät läheisesti toimivaltaristiriitoja koskevaan kysymykseen (ks. jäljempänä). Komissio laatii näistä kysymyksistä vihreän kirjan vuonna 2005 sekä säädösehdotuksen vuonna 2006.

2.2.3. Muissa jäsenvaltioissa annettujen tuomioiden huomioonottaminen rikosprosesseissa

14. Aiempien rikostuomioiden olemassaololla on useimmissa jäsenvaltioissa vaikutusta, jos uusi rikosprosessi käynnistetään. Jos kyseessä on rikoksen uusiminen, vaikutus kohdistuu sovellettaviin menettelysääntöihin ja rikosoikeudelliseen määrittelyyn tai useimmiten rangaistuksen lajiin ja määrään. Komissio on hiljattain tehnyt puitepäätösehdotuksen tuomioiden huomioon ottamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä. Ehdotuksen mukaan pääsääntö on, että kukin jäsenvaltio pitää toisessa jäsenvaltiossa annettua tuomiota samanarvoisena aiemman kansallisen tuomion kanssa. Lisäksi ehdotuksessa säädetään menettelyistä tämän säännön soveltamiseksi. Rikoksen uusimisen periaate otettiin muuten jo huomioon 6 päivänä joulukuuta 2001 tehdyssä euron suojaamista koskevassa puitepäätöksessä¹¹. Tällä uudella tekstillä on suuri vaikutus vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamiseen lopullisiin tuomioihin.

⁷ EUVL L 76, 22.3.2005, s. 16.

⁸ EYVL C 184, 2.8.2002.

⁹ Asiat C-187/01 ja C-385/01, *Gozütok ja Brugge*, 11.2.2003, ja asia C-469/03, *Miraglia*, 10.3.2005.

¹⁰ EUVL C 100, 26.4.2003, s. 24.

¹¹ EYVL L 329, 14.12.2001, s. 3.

2.2.4. Tuomioiden täytäntöönpano

15. Yhdessä jäsenvaltiossa annettu tuomio on voitava panna täytäntöön kaikkialla unionin alueella. Komissio käynnisti huhtikuussa 2004 kuulemismenettelyn rikosoikeudellisten seuraamusten lähentämisestä, vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kyseisistä asioista laaditun vihreän kirjan¹² perusteella. Itävalta, Ruotsi ja Suomi ovat tehneet aloitteen, jossa esitetään, että toisessa jäsenvaltiossa annettu vankilatuomio voitaisiin panna täytäntöön tuomitun kansalaisuus- tai asuinvaltiossa. Aloitteella pyritään myös helpottamaan sellaisten eurooppalaista pidätysmääräystä koskevien sääntöjen soveltamista, joiden perusteella luovuttamisesta voidaan kieltäytyä, kun rangaistus pannaan täytäntöön täytäntöönpanovaltiossa.
16. Siinä ei kuitenkaan käsitellä ilman vapaudenmenetystä toteutettavia toimenpiteitä, ehdollista rangaistusta tai mahdollisia olosuhteita, joissa ehdollinen rangaistus voidaan kumota toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion perusteella. Komissio antaa näitä kysymyksiä koskevat säädösehdotukset vuonna 2007.

2.2.5. Oikeudenmenetysten vastavuoroinen tunnustaminen

17. Rikostuomiot johtavat usein oikeuksien menettämiseen (oikeus työskennellä lasten parissa, osallistua julkisia hankintoja koskeviin menettelyihin, ajaa autoa jne.), jotka jäsenvaltiosta riippuen perustuvat joko säädöksiin, tuomioistuinten päätöksiin tai hallinnollisiin määräyksiin. Kysymys on erityisen arkaluontoinen sen vuoksi, että oikeuksien menetykset ovat hyvin erilaisia ja niitä koskevien tietojen välittäminen on vaikeaa. Asiassa voi tapahtua merkittävää edistymistä rikostuomioita koskevan tiedonkulun parantuessa rikostuomioita koskevan tietojenvaihtojärjestelmän perustamisen ansiosta. Komissio suosittelee yleisesti, että oikeudenmenetyksiä koskevasta lähestymistavasta päätettäisiin rikoslajeittain, ja antaa vuonna 2005 tiedonannon tästä asiasta. Belgia teki jo marraskuussa 2004 aloitteen, joka koskee lasten parissa työskentelyä koskevan kiellon vastavuoroista tunnustamista, kun on kyse lapsipornografiasta tuomitusta henkilöstä. Asian alakohtainen valmistelu jatkuu vuonna 2006, jolloin annetaan ehdotus ajokiellon vastavuoroisesta tunnustamisesta.

3. KESKINÄISEN LUOTTAMUKSEN LUJITTAMINEN

18. Keskinäisen luottamuksen lujittaminen on hyvin tärkeää, kun tavoitteena on vastavuoroisen tunnustamisen onnistuminen. Tähän Haagin ohjelman keskeiseen kohtaan liittyy lainsäädäntötoimia, joilla varmistetaan riittävä oikeussuoja unionin alueella, sekä oikeusalan ammattilaisille tarkoitettuja käytännön toimia, joiden tavoitteena on vahvistaa tunnetta ”yhteisestä oikeuskulttuurista”.

3.1. Keskinäisen luottamuksen lujittaminen lainsäädäntötoimin

19. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltaminen on aiheuttanut mm. eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhteydessä monia ongelmia, joista osa voitaisiin ratkaista yhdenmukaistamalla lainsäädäntöä unionin tasolla. Yhdenmukaistamisen tavoitteet voivat olla kahdenlaiset: turvata yksilöiden oikeudet niissä oikeuden päätöksissä, joita vastavuoroinen tunnustaminen koskee, ja varmistaa, että päätöksen antaneet tuomioistuimet soveltuivat varmasti parhaiten antamaan kyseisen päätöksen. Vastavuoroisen tunnustamisen kehittämisen yhteydessä voitaisiin harkita myös joitakin aineellisen rikosoikeuden lainsäädäntöjen lähentämiseen liittyviä toimia.

¹²

3.1.1. Rikosprosessioikeuden yhdenmukaistaminen

3.1.1.1. Takeiden parantaminen rikosasiain käsittelyssä

20. Komissio teki huhtikuussa 2004 ehdotuksen neuvoston puitepäätökseksi eräistä rikosoikeudellisissa menettelyissä Euroopan unionin alueella noudatettavista oikeuksista¹³. Sen tavoitteena on varmistaa, että rikosoikeudenkäynneissä syytettynä olevat henkilöt nauttivat kaikissa unionin jäsenvaltioissa määriteltyä ja sovittua vähimmäisoikeusturvaa, eli heillä on oikeus asianajajaan, kääntäjien ja tulkkien apuun, yhteydenpitoon erityisesti konsuliviranomaisten kanssa, oikeuksia koskeviin tietoihin ja haavoittuvien henkilöiden suojeluun. Eurooppa-neuvosto on pyytänyt, että puitepäätös hyväksyttäisiin vuoden 2005 loppuun mennessä.
21. Kyseessä on vasta ensimmäinen vaihe. Tulevina vuosina on toteutettava asiaa koskevia toimenpiteitä ja luotava pysyvät puitteet vastavuoroisen tunnustamisen kehittämiseksi. Toimenpiteitä on toteutettava erityisesti syyttömyysolettaman, rikostodisteiden hankinnan ja vastaajan poissaollessa tehtyjen päätösten osalta¹⁴. Kutakin aihetta on ensin tarkasteltava ja aiheista on keskusteltava 25 jäsenvaltion kesken ja yhdessä rikosoikeuden asiantuntijoiden kanssa mahdollisten ongelmien tunnistamiseksi ja ratkaisujen löytämiseksi jäsenvaltioiden oikeusperinteitä kunnioittaen.

3.1.1.2. Syyttömyysolettaman vahvistaminen

22. Syyttömyysolettama kuuluu rikosoikeuden perussääntöihin. Se on vahvistettu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 48 artiklassa ja siitä on säädetty kaikissa jäsenvaltioissa, mutta käsitteenä se ei kaikkialla ole samanlainen. Komissio julkaisee vuonna 2005 aiheesta vihreän kirjan, jossa määritellään käsitteen sisältö, pyritään vahvistamaan sitä ja määrittämään sen rajat.

3.1.1.3. Todisteiden hankkimista koskevien vähimmäissääntöjen luominen

23. Kun kyseessä on valtioiden rajat ylittävä oikeustoimi, yhdessä jäsenvaltiossa hankittua todistusaineistoa voidaan hyödyntää myös toisessa jäsenvaltiossa. Puolustautumisoikeuden perusteella kaikkialla unionissa on kuitenkin noudatettava tiettyjä vähimmäissääntöjä todisteiden hankkimisessa. Komissio julkaisee vuonna 2006 tutkimukseen¹⁵ perustuvan vihreän kirjan, jossa esitetään todisteiden hankkimista ja esittämistä, niiden hyväksyttävyyden edellytyksiä oikeudessa ja mahdollisia poikkeuksia koskevat vähimmäissäännöt.
24. Edellä mainittujen kahden vihreän kirjan perusteella toteutetun perusteellisen kuulemismenettelyn päätyttyä komissio tekee puitepäätösehdotuksen syyttömyysolettamasta ja todisteiden hankkimista koskevista vähimmäissäännöistä.

3.1.1.4. Vastaajan poissaollessa tehdyt päätökset

25. Euroopan unionissa on usein keskusteltu vastaajan poissaollessa tehtyjä päätöksiä koskevasta ongelmasta, joka nousee säännöllisesti esiin myös säädösteksteissä. Asiasta käytyjen keskustelujen, siitä saatujen kokemusten ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön perusteella voidaan todeta, että se aiheuttaa ongelmia. Komissio julkaisee vuonna 2006 vihreän kirjan, jonka jälkeen voidaan antaa säädösehdotuksia havaittujen ongelmien poistamiseksi ja oikeusturvan parantamiseksi.

¹³ KOM(2004) 328 lopullinen.

¹⁴ Ks. myös komission vihreä kirja yhteisön taloudellisten etujen rikosoikeudellisesta suojaamisesta ja Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta (KOM (2001) 715 lopull., 11.12.2001).

¹⁵ Study of the laws of evidence in criminal proceedings throughout the EU, lokakuu 2004.

3.1.1.5. Avoimuuden varmistaminen toimivaltaisen tuomioistuimen valinnassa

26. Jos useat jäsenvaltiot ovat toimivaltaisia samassa rikosasiassa, ne voivat tehdä tutkimuksia ja toteuttaa syytetoimia samaan aikaan. Yksilöiden oikeudet ja rikosasian käsittelyn tehokkuus voivat kuitenkin vaarantua, kun syytetoimia toteutetaan useassa paikassa. Yhä tarpeellisemmalta tuntuukin luoda menettely, jonka avulla voidaan määrittää sopivin paikka syytetoimien toteuttamiseen. Se osa tärkeä osatekijä, joka auttaa toteuttamaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta. Sen pitäisi helpottaa todisteiden etsimistä ennen oikeudenkäyntiä (jäsenvaltioiden sovittua aiemmin oikeudenkäyntipaikasta ja näin myös sovellettavasta lainsäädännöstä) sekä lopullisen tuomion täytäntöönpanoa (jäsenvaltioiden tunnustettua aiemmin, että asia on käsitelty sopivimmassa paikassa). Sen pitäisi myös auttaa vähentämään tapauksia, joihin olisi sovellettava *ne bis in idem* -periaatetta.
27. Komissio julkaisee vuonna 2005 vihreän kirjan, joka käsittelee toimivaltaristiriitoja ja *ne bis in idem* -periaatetta. Siinä ei puututa kansallisiin toimivallan määrittämenettelyihin vaan ehdotetaan ratkaisuja Euroopan unionissa ilmeneviin toimivaltaristiriitoihin ja otetaan erityisesti huomioon perustuslakisopimuksen III-273 artiklan nojalla määritelty Eurojustin asema sekä Haagin ohjelmassa esitetyt asiaa koskevat kehotukset.

3.1.2. Aineellisen rikosoikeuden lähentämisen jatkaminen

28. Aineellisen rikosoikeuden lähentämiseksi on aiempina vuosina on tehty mittava työ. Työtä on jatkettava ja tavoitteena on pidettävä muiden kuin vangitsemiseen perustuvien rangaistusten käyttöönoton edistämistä unionissa. Huomiota on myös kiinnitettävä niiden hyväksytyjen välineiden täytäntöönpanon arviointiin, joiden ensimmäiset tulokset ovat tuottaneet pettymyksen, sekä rangaistusluetteloon perustuvaan menettelyyn. Luettelon avulla vastavuoroista tunnustamista koskevista säädöksistä voidaan poistaa kaksoisrangaistavuuden valvonta ja näin ratkaista todetut ongelmat mahdollisuuksien mukaan.
29. Rangaistuksia koskevassa vihreässä kirjassa käsitellään ensimmäistä kertaa tarvetta määrittellä oikeushenkilöiden vastuuta tai sakkorangaistusten lähentämistä unionin tasolla. Komissio esittää vihreässä kirjassa esitetyistä asioista puitepäätösehdotuksen vuonna 2007.

3.2. Keskinäisen luottamuksen lujittaminen käytännön toimenpitein

3.2.1 Arviointimekanismien kehittäminen

30. Eurooppa-neuvosto on korostanut, että ”kaikkien toimenpiteiden ja niiden vaikutusten arviointi on ensiarvoisen tärkeää unionin toimien tehokkuuden varmistamiseksi”. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamista rikosasioihin olisi tulevaisuudessa kehitettävä tiiviisti yhdessä arviointimekanismien kanssa. Niiden avulla olisi voitava täyttää kaksi menetelmiin liittyvää tavoitetta, mutta niitä ei ole tarkoitettu varmistamaan, että unionin hyväksymät säädökset saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä asianmukaisesti ja säädetyssä ajassa.

Tavoitteena on

- arvioida konkreettiset lainsäädäntötarpeet ja erityisesti määrittellä mahdolliset esteet ennen uusien säädösten hyväksymistä; ja
- arvioida EU:n hyväksymien säädösten täytäntöönpanon käytännön edellytykset sekä erityisesti parhaat käytänteet sekä se, miten ne vastaavat edellisessä vaiheessa todettuihin tarpeisiin.

Näitä kahta tavoitetta on sovellettava kaikkiin säädöksiin. Tämä edellyttää niiden työkalujen kehittämistä, jotka komissiolla on käytössään oikeuskäytäntöjen arvioimiseksi.

31. Kolmas tavoite, joka edellyttää yleisempää ja pitkäjänteisempää toimintaa, on yleisen arvioinnin tekeminen edellytyksistä, joiden perusteella oikeuden päätökset tehdään, päätösten korkean laadun varmistamiseksi ja keskinäisen luottamuksen lujittamiseksi oikeusjärjestelmien välillä. Ilman keskinäistä luottamusta vastavuoroinen tunnustaminen ei onnistu. Haagin ohjelmassa vahvistetaan periaate, jonka mukaan ”keskinäinen luottamus laajentuneessa unionissa perustuu varmuuteen siitä, että kaikkien Euroopan unionin kansalaisten turvana on korkeatasoiset laatuvaatimukset täyttävä oikeuslaitos” ja kehoitetaan perustamaan ”järjestelmä, jonka avulla voidaan arvioida oikeusasioita koskevien Euroopan unionin politiikkojen täytäntöönpanoa objektiivisesti ja puolueettomasti oikeuslaitoksen riippumattomuutta täysin kunnioittaen”. Koska keskinäisen luottamuksen lujittaminen perustuu varmuuteen siitä, että kaikki oikeusjärjestelmät, joissa Euroopan unionin alueella tehdään päätöksiä, täyttävät korkeatasoiset laatuvaatimukset, arvioinnin tarkoituksena on auttaa ymmärtämään kansallisten oikeuslaitosten toimintaa kokonaisuudessaan. Kokonaistavoitteena on oltava oikeusjärjestelmän uskottavuus ja tehokkuus, joita tarkastellaan sekä institutionaalisten mekanismien että menettelytapojen kannalta. Tässä asiassa on meneteltävä hienotunteisesti ja kunnioitettava toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatetta sekä oikeuslaitoksen riippumattomuutta. Arvioinnin perusteella on laadittava säännöllisesti kertomuksia, joissa noudatetaan riippumattomuuden ja avoimuuden periaatteita ja joissa tuodaan erityisesti esiin hyvät toimintatavat.
 32. Euroopan parlamentti antoi asiasta suosituksen helmikuussa 2005¹⁶, ja komissio laatii tiedonannon oikeudenkäytön laadun arvioinnista tiiviissä yhteistoiminnassa oikeusalan organisaatioiden ja laitosten kanssa. Tiedonanto julkaistaan vuonna 2006.
- 3.2.2. *Oikeusalan ammattilaisten verkottumisen edistäminen ja oikeusalan koulutuksen kehittäminen*
33. Haagin ohjelmassa korostetaan keskinäisen ymmärtämyksen parantamisen tärkeyttä oikeusviranomaisten ja eri oikeusjärjestelmien välillä. Siinä suositellaan ensisijaisesti kehittämään oikeusalan organisaatioiden ja laitosten verkostoja, joita ovat muun muassa tuomarineuvostojen verkosto ja Euroopan korkeimpien oikeuksien verkosto, joiden kanssa komissio pyrkii luomaan läheiset suhteet. Tällaisilla verkostoilla, joihin myös asianajajien on voitava osallistua, on keskeinen asema kun pyritään vähitellen luomaan ”yhteinen oikeuskulttuuri”, sillä niiden avulla voidaan lisätä ammattilaisten tapaamisia ja kannustaa heitä pohtimaan erityisesti EU:n välineiden täytäntöönpanoa ja yhteisiä huolenaiheita kuten oikeudenkäytön laadun valvontaa.
 34. Haagin ohjelmassa korostetaan myös koulutuksen tärkeyttä keskinäisen luottamuksen lisäämiseksi. Euroopan parlamentin pyynnöstä komissio toteutti vuonna 2004 pilottihankkeena tuomioistuimille tarkoitetun vaihto-ohjelman, jolla täydennettiin AGIS-ohjelmaa. Ohjelmaa jatketaan vuonna 2005 ja sitä arvioidaan vuonna 2006, ennen kuin sen pohjalta tehdään ehdotuksia.
 35. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisen laajentaminen vaikuttaa oikeuden päätöksiin siten, että niiden vaikutusala laajenee pitkälle yli kansallisten rajojen. Tämän vuoksi oikeustoimen eurooppalainen luonne on otettava täysimääräisesti huomioon tuomareiden ja syyttäjien koulutuksessa heidän uransa kaikissa vaiheissa. Oikeusviranomaisten koulutusta suunnittelevat koulutuksen järjestämisestä ja sisällöstä vastaavat kansalliset yksiköt. Ne kuuluvat verkostoon, joka toimii nykyisin yhteenliittymänä. Haagin ohjelmassa korostetaan verkoston lujittamisen tärkeyttä oikeusviranomaisten

¹⁶

Euroopan parlamentin suositus neuvostolle rikosoikeudenkäytön laadusta ja rikoslainsäädännön yhdenmukaistamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioissa (lopullinen, A6-0036/2205).

tapaamisten helpottamiseksi ja yhteistyön tehostamiseksi. Komissio antaa tiedonannon oikeusalan koulutuksesta Euroopan unionissa vuoden 2005 lopussa, kun kuulemismenettely on saatu päätökseen.

3.2.3. *Laadukkaan oikeudenkäytön edistäminen*

36. Komissio on sisällyttänyt seuraaviin, vuosiksi 2007–2012 laadittaviin rahoitusnäkyymiin kolme toimintaohjelmaehdotusta, joista yksi liittyy rikosoikeuteen. Ohjelman tarkoituksena on vahvistaa unionin tukea oikeudelliselle yhteistyölle, vastavuoroisen tunnustamisen kehittämiselle ja jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen lisäämiselle. Sen tavoitteena on mm. lisätä kontakteja ja tietojen vaihtoa oikeusalan toimijoiden välillä sekä kehittää oikeusalan koulutusta ja parantaa kansalaisten oikeussuojan saatavuuden edellytyksiä.

